

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра фінансів і банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Публічні фінанси і бюджетування»

Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЄКТС
Період викладання	1 семестр
Рівень вищої освіти	Другий
Спеціальність	D4 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Викладач	Юрчишена Людмила Вікторівна, доктор економічних наук, доцент
Профайл викладача курсу	http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=241#search
Доступ до матеріалів курсу	General Публічні фінанси і бюджетування Microsoft Teams
Контактна інформація	l.yurchishena@donnu.edu.ua

Анотація. Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на здобуття теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо використання методів та інструментів управління публічними фінансами на рівні держави та регіонів. Предметом дисципліни є фінансові відносини на макро- і мезорівнях, а також на рівні суб'єктів публічного сектору економіки, особливості їх розвитку на сучасному етапі, а також методи їх регулювання. Предмет пізнання становлять: закономірності у сфері публічних фінансових відносин, роль публічних фінансів у соціально-економічній перебудові суспільства на шляху повоєнного відновлення та модернізації країни; сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дієвих важелів соціально-економічної політики держави та її стійкого розвитку.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системного уявлення про теоретико-методологічні засади, інституційні механізми та практичні інструменти функціонування публічних фінансів у контексті забезпечення соціально-економічного розвитку держави. Особлива увага приділяється розумінню принципів бюджетного процесу, ролі бюджету як інструменту державного регулювання, а також оцінці ефективності використання бюджетних коштів в умовах сучасних викликів.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами. Навчальна дисципліна «Публічні фінанси і бюджетування» формує горизонтальні міждисциплінарні зв'язки з іншими освітніми компонентами ОП «Публічне управління та адміністрування» ОС «Магістр», зокрема: «Правове регулювання державної служби», «Правові колізії щодо публічного управління та адміністрування», «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна (магістерська) робота». У вертикальному контексті (II–III

семестр) передусе вивченню таких ОК, як «Управління проєктами», «Управління розвитком територій. Практикум зі стратегування», «Підготовка кваліфікаційної роботи», «Захист кваліфікаційної роботи».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів відповідно до ОП «Публічне управління та адміністрування», а саме:

- **загальні компетентності** здобувачів вищої освіти:

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК03 Здатність розробляти та управляти проєктами

ЗК07 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК08 Здатність ухвалювати рішення та діяти відповідно до принципу неприйняття корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

- **спеціальні компетентності** здобувачів вищої освіти:

СК02 Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери

СК03 Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування

СК04 Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях

СК05 Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними

СК08 Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях

- **результати навчання** здобувачів вищої освіти:

РН01 Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень

РН02 Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення

РН06 Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур

РН07 Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

Організація та оцінювання навчання визначені «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти, у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Методичними рекомендаціями до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», і доводиться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття);
- 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою платформи Microsoft Teams;
- 3) індивідуальні роботи.
- 4) написання наукових статей та тез доповідей, участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях.

Форми поточних і підсумкових контролів – опитування, дискусії, практичні індивідуальні завдання, підготовка до написання наукових статей, тез доповідей, презентації. **Підсумковий контроль** передбачає одну із альтернативних форм: усний екзамен або виконання індивідуального творчо-аналітичного завдання (ІТАЗ). ІТАЗ виконується протягом семестру і презентується на останньому занятті, тематику ІТАЗ викладач пропонує на початку курсу із урахування інтересів здобувача, завдання передбачає виконання розрахункових робіт, їх візуалізацією та критичними, обґрунтованими висновками за результатами дослідження, пропозиціями для обґрунтування фінансових рішень.

Відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти](#), у ДонНУ імені Василя Стуса передбачено можливість перезарахування результатів неформальної освіти, максимальний обсяг перерахувань в межах ОК не більше 70 % від кількості годин/кредитів за відповідним ОК, отримані результати можуть бути зараховані під час оцінювання знань здобувачів у рамках окремих модулів, тем, поточних контролів у межах ОК відповідно до компетентностей, запланованих результатів навчання та критеріїв оцінювання, зазначених у силабусі.

Зарахування результатів неформального навчання, як складової частини поточного або підсумкового контролю за дисципліною, можливе за умов подання здобувачем підтверджуючих документів (сертифікатів, посвідчень, свідоцтва, довідок тощо) до кінцевої дати поточного або підсумкового контролю.

Підсумковий бал з курсу «Публічні фінанси та бюджетування» виставляється відповідно до методики нагромадження балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Протягом курсу викладач надає очні та онлайн-консультації, здійснює комунікацію зі здобувачами через корпоративну пошту Microsoft Outlook, Microsoft Teams.

У якості технічних засобів комунікації використовуються корпоративна пошта Outlook. У окремих випадках можуть використовуватися такі засоби комунікації, як Microsoft Teams. Аудиторні заняття реалізуються відповідно до **календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:**

Таблиця 1 - Організація навчання та оцінювання навчальної дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування»

Тиждень	Тема	Форма проведення заняття / СРС	Завдання для практикумів і СРС	Кількість годин		Кількість балів
				Аудит.	СРС	
Змістовний модуль 1. Публічні фінанси						
1–2-й тиждень	Тема 1. Публічні фінанси і доброчесність у системі публічного управління	Лекція Практичне заняття	Аналіз основних принципів публічних фінансів. Розбір кейсів проявів недоброчесності у сфері публічних фінансів та пропозицій щодо їх подолання. Розбір реальних прикладів у вигляді фрагментів відео, презентацій на тему «Фінансова доброчесність як складова ефективного державного управління».	Л – 4 Пр. – 2	7	5
3-й тиждень	Тема 2. Фінансова політика держави: напрями, інструменти, пріоритети	Лекція Практичне заняття	Обговорення векторів фінансової політики України. Аналіз інструментів фінансової політики та пріоритетних напрямків. Стратегічні документи, що визначають фінансову політику. Аналітична записка про вплив одного з інструментів фінансової політики на економічний розвиток (на вибір).	Л – 2 Пр. – 2	7	5
4-й тиждень	Тема 3. Стратегічне та середньострокове бюджетне планування	Лекція Практичне заняття	Аналіз нормативно-правових актів щодо середньострокового планування. Визначення перешкод для його реалізації в Україні. Побудова алгоритму підготовки середньострокового бюджету. Оцінка сильних і слабких сторін традиційного бюджетного планування. Фінансування капітальних видатків в рамках Програми державних інвестицій. Досвід країн ЄС щодо середньострокового бюджетування.	Л – 2 Пр. – 1	7	5
5-й тиждень	Тема 4. Державні та місцеві доходи: структура, адміністрування, контроль	Лекція Практичне заняття	Побудова структури доходів Державного бюджету України (останніх 3 роки). Визначення ролі місцевих податків і зборів. Дискус на тему: «Система адміністрування податків в Україні: проблеми і перспективи».	Л – 2 Пр. – 1	7	5
6-й тиждень	Тема 5. Видатки бюджету: соціальні, економічні, оборонні, інноваційні	Лекція Практичне заняття	Аналіз видатків Державного бюджету (за функціональною класифікацією). Визначення критеріїв ефективності фінансування соціальних програм. Есе на тему «Ефективність оборонних/інноваційних видатків у воєнний період».	Л – 2 Пр. – 1	7	5
7–8-й тиждень	Тема 6. Публічні фонди соціального страхування та антикорупційні механізми у сфері фінансів	Лекція Практичне заняття	Система публічних фондів в Україні як матеріальна основа публічних фінансів. Пенсійний фонд України. Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Антикорупційні механізми у сфері соціального страхування.	Л – 4 Пр. – 1	7	5
Модульна робота						4

Тиждень	Тема	Форма проведення заняття / СРС	Завдання для практикумів і СРС	Кількість годин		Кількість балів
				Аудит.	СРС	
Змістовний модуль 2. Бюджетування в публічному управлінні						
9-й тиждень	Тема 7. Бюджетування: поняття, складові та особливості запровадження в Україні	Лекція Практичне заняття	Основні підходи до бюджетування. Місце бюджетування в системі публічних фінансів. Законодавча основа формування та використання фінансових ресурсів держави. Структура Бюджетного кодексу України. Зміст Закону України «Про державний бюджет України» та його значення в регулюванні бюджетних відносин	Л – 2 Пр. – 1	7	5
10-й тиждень	Тема 8. Програмно-цільовий метод у бюджетуванні	Лекція Практичне заняття	Сутність і принципи ПЦМ. Нормативно-правові акти що регламентують застосування ПЦМ в Україні. Моделі традиційного бюджетного процесу. Особливості програмно-цільового та постатейного (традиційного) методів формування бюджету	Л – 2 Пр. – 2	7	5
11-й тиждень	Тема 9. Електронне урядування і цифрові технології в бюджетному процесі	Лекція Практичне заняття	Впровадження цифрових технологій у бюджетуванні. Світовий досвід та українська практика. Практичні кейси: використання електронних систем у бюджетному процесі, аналіз відкритих даних	Л – 2 Пр. – 2	7	5
12–13-й тиждень	Тема 10. Бюджетна децентралізація і фінансова спроможність громад	Лекція Практичне заняття	Теоретико-методологічні засади бюджетної децентралізації. Міжбюджетні трансферти. Аналіз фінансової спроможності ОТГ. Практичні приклади формування місцевих бюджетів	Л – 4 Пр. – 1	7	5
14-й тиждень	Тема 11. Зелені фінанси, сталий розвиток і міжнародне співробітництво України	Лекція Практичне заняття	Зелене бюджетування. Механізми фінансування сталого розвитку. Участь України у міжнародних ініціативах. Аналіз зелених бюджетних програм, міжнародні кейси	Л – 2 Пр. – 2	8	6
Екзамен або ІТАЗ						40
Разом				42	78	100

Розподіл годин по тижнях здійснюється відповідно до розкладу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Типові завдання	Бали, критерії
Поточний контроль	
Експрес-опитування, дискусія, усне опитування	1 бал: відповідь є правильною, цілісною, логічною, обґрунтованою, містить аргументацію, аналітичні міркування, демонструє критичне мислення здобувача. 0,5 бали: відповідь є частково правильною, нецілісною, фрагментарною, недостатньо аргументованою. 0 балів: відповідь є неправильною або містить грубі помилки, здобувач демонструє незнання і нерозуміння навчального матеріалу.
Онлайн тестування	0,1 бали за кожну правильну відповідь 0 балів за кожну неправильну відповідь
Розв'язання задач, ситуацій	1 бал: задача/ситуація виконана вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), зроблено логічні висновки. 0,75 бали: задача/ситуація виконана частково вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), є висновки. 0,5 бали: задача/ситуація виконана із помилками, розрахунки є епізодичними, при рішенні не застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), висновки відсутні. 0 балів: задача/ситуація виконана невірно, розрахунки є епізодичними, відсутній методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), сумнівні висновки. <i>Задачі, ситуації підвищеного рівня складності можуть оцінюватися, відповідно: 1,5; 1; 0,5; 0 балів</i>
Обговорення фрагментів відео/кіно («сінемологія»)	1,5 бали: відео підбрано на заявлену тему, здобувач демонструє вміння виявити проблему і пояснити її на практиці із застосуванням теоретичних концепцій, критичного мислення; 1 бал: відео підбрано на заявлену тему, здобувач демонструє вміння виявити проблему і пояснити її на практиці; 0,5 бали: представлення відео на заявлену тему.
Ділова гра	1 бал: інформативна місткість, повнота виступів; 1 бал: вільна орієнтація у матеріалі; 1 бал: аргументованість, доказовість, переконливість висновків; 1 бал: якість представлення результатів (чіткість, логічність, уміння виділити головне); 0,5 бали: активність; 0,5 бали: оригінальність, креативність та інноваційність підходу.
Бізнес-симуляція	2 бали – надано правильні відповіді на заявлені питання, розрахунки здійснені за допомогою формул, інформація представлена методами візуалізації, пояснення чіткі і зрозумілі, використано критичне мислення при формулювання висновків, залучені всі учасники команди;

Типові завдання	Бали, критерії			
	1,5 бали – надано частково правильні відповіді на заявлені питання, що підтверджені розрахунками, інформація представлена методами візуалізації, пояснення зрозумілі, залучені майже всі учасники команди; 1 бали – надано частково правильні відповіді на заявлені питання, не підтверджені розрахунками, інформацію не візуалізовано, пояснення розмиті, залучені не всі учасники команди; 0,5 бали – надано відповіді не на всі питання, не підтверджені розрахунками, інформацію не візуалізовано, пояснення розмиті, залучені не всі учасники команди.			
Презентація	Критерії	1 бал	2 бали	3 бали
	<i>Відповідність тематиці</i>	Містить близький за тематикою матеріал	Загалом відповідає заявленій тематиці, є інформативним	Точно відповідає тематиці, містить актуальну інформацію
	<i>Структурованість інформації</i>	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура подачі інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру
	<i>Використання графічного, аналітичного матеріалу</i>	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Наявні графіки, таблиці і діаграми, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
	<i>«Читаємість» тексту, наочність</i>	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
	<i>Відповідність дизайну, єдність стилю</i>	Дизайн зовсім не відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту	Дизайн не суперечить загальному змісту проекту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту
	<i>Вільне володіння матеріалом, здатність до командної презентації</i>	Презентує лише 1-2 члени команди, інші не залучені до презентації, не володію матеріалом, представлені результати перенавантаженою теоретичною інформацією	Не всі члени команди залучені до презентації, не в повній мірі володію матеріалом, представлені результати перенавантаженою теоретичною інформацією	Всі члени команди залучені до презентації, вільно володію матеріалом, чітко і лаконічно представляють результати

Типові завдання	Бали, критерії
Модульна контрольна робота	max 4 бали, в т. ч.: 2 бали – за 20 тестів в Moodle 2 бали – вирішення практичного завдання
Неформальна освіта	max=30 балів від 5 до 15 балів за курс, що дотичний до тематики курсу «Публічні фінанси та бюджетування»
Підсумковий контроль передбачає наявність однієї з альтернатив: усний екзамен або виконання індивідуального творчо-аналітичного завдання	
Індивідуальне творчо-аналітичне завдання Вирішення професійних кейсів (casers), участь в професійних/наукових конкурсах, олімпіадах	35 балів, в т. ч.: 15 балів – якість і правильність проведення аналітичних розрахунків, наявність динаміки; 10 балів – змістовність та обґрунтованість висновків, пропозицій; 5 балів – якість підготовки презентації; 5 балів – презентація результатів, вільне володіння матеріалом. ☐ підготовка студентської наукової роботи, підготовка до олімпіади з дисципліни – 10 балів ; ☐ отримання призового місця на конкурсі студентських наукових робіт (I етап) – 10 балів ; ☐ отримання призового місця на олімпіаді (I етап) – 10 балів ; ☐ участь студентської наукової роботи в конкурсі (II етап) – 30 балів ; ☐ розробка проекту (розв'язання кейсу) під час участі у професійних конкурсах (змаганнях) – 20 балів ; ☐ участь в олімпіаді (II етап) – 30 балів ; ☐ отримання призового місця на конкурсі студентських наукових робіт або олімпіаді (II етап) – 40 балів ; ☐ отримання призового місця на конкурсі розробки проекту (розв'язання кейсу) під час участі у професійних конкурсах (змаганнях) – 40 балів .
Письмовий екзамен	35 балів, що включає: 3*7 = 21 бали – 3 теоретичних питання по 7 балів 2*7 = 14 балів – 2 практичних завдання
Написання тез доповіді	5 балів – публікація тез доповідей на конференції різного рівня; 5 балів (додатково) – представлення тез доповіді на конференції
Написання наукової статті	35 балів – наукова стаття опублікована у співавторстві із викладачем у наукових періодичних виданнях, що входять до переліку фахових видань України «категорія Б»; 20 балів – наукова стаття опублікована у співавторстві із викладачем у наукових неперіодичних виданнях України; 10 балів – стаття опублікована у інших виданнях.

Критерії оцінки комплексного практичного завдання «Складання бюджетної програми
Максимальний бал за відмінне виконання комплексного практичного завдання (КПЗ) складає 30 балів. Оцінювання завдання відповідно до критеріїв відбувається шляхом визначення балів по кожному з елементів структури критеріїв. Ієрархія балів за критеріями оцінювання завдання можуть бути такою:

- актуальність бюджетної програми – її відповідність потребам на місцевому, регіональному, національному або міжнародному рівнях; реалістичність її реалізації і мети – 5 балів;
- інноваційність КПЗ та креативність його змісту, аналіз ресурсів – 5 бал;

- якість бюджету та ефективність витрат – розрахунок оптимального використання фінансових ресурсів для виконання запланованих заходів та отримання очікуваних результатів: чітка, деталізована та зрозуміло викладена структура витрат, яка відповідає робочому плану проєкту – 5 балів;
- доведеність рішень, що приймаються, уміння аргументувати свої висновки і коректність використаних методів дослідження і методів обробки отримуваних результатів – 5 балів;
- оформлення результатів КПЗ (звіт, презентація) – 5 балів;
- уміння відповідати на питання опонентів на захисті КПЗ, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи – 5 балів.

На підставі визначеної загальної кількості балів, отриманих здобувачем викладач визначає максимальний, достатній і мінімальний бал оцінки змістової частини КПЗ шляхом сумування загальної кількості балів з кожного критерію.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100-бальною шкалою, переведення оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється за порядком, поданим у таблиці 4.

Таблиця 4 – Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	4 (добре)
D	67-74	3 (задовільно)
E	60-66	3 (задовільно)
FX	0-59	2 (незадовільно)

Алгоритми виконання форм контролю

Політика щодо пропусків занять.

Протягом семестру здобувач може пропустити два заняття і не відпрацьовувати їх, всі інші підлягають відпрацюванню. Пропущені лекції здобувач самостійно опрацьовує, використовуючи рекомендовану літературу, лекції в Moodle, надає усні відповіді на запитання з теми, проходить тестування в Moodle. Якщо здобувач пропустив практичне заняття, то виконуються завдання, які вирішувалися на парі і завдання для самостійної роботи в зошиті, викладач може задати усні питання з теми.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком відвідують пари за вільним графіком, але повинні повністю виконати обсяг завдань з курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Тестові завдання розміщені після кожної теми в Moodle мають бути виконані протягом тижня, до наступної теми, потім доступ буде закрито. Додатково доступ буде відкрито перед першим модулем і в кінці курсу, але кількість балів за кожну тему буде зменшено на 20%.

Завдання для самостійної роботи з кожної теми виконуються протягом тижня до наступного практичного завдання, за невчасне виконання кількість балів зменшується.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle.

Виконання завдання із порушенням дедлайну без поважних причин зменшує оцінку з теми на 20 % за кожен повний тиждень затримки.

Політика дотримання академічної доброчесності.

Усі роботи мають бути виконані самостійно здобувачем, не допускається привласнення чужих ідей, розробок, презентацій без посилання на джерела інформації, інформація має бути достовірною і правдивою з посиланнями на джерела інформації, що використані, дотримуючись принципів академічної доброчесності та корпоративної етики, визначених в «Кодексі академічної доброчесності та корпоративної етики Донецького національного університету імені Василя Стуса» (<https://cutt.ly/wa1fgU1>).

Використання генеративних інструментів ШІ (ChatGPT, Gemini, Copilot тощо) допускається **виключно як допоміжного засобу** для навчання та роботи, за умови **обов'язкового зазначення**, у чому саме полягала його роль (наприклад: «згенеровано за ШІ (назва ШІ-інструменту). Роботи, повністю створені ШІ без належного доопрацювання і без вказівки на це, **не зараховуються** і вважаються порушенням академічної доброчесності.

У разі недотримання здобувачем норм академічної доброчесності, або порушення норм відповідального використання технологій штучного інтелекту (визначених *Рекомендаціями щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти* <https://bit.ly/44CiuhR>) завдання не зараховується.

Під час написання модульних робіт та екзамену **заборонено списування, використання мобільних пристроїв** (окрім, як калькулятора) **та сторонніх цифрових інструментів**, включно зі ШІ.

Список рекомендованих джерел та інформаційних ресурсів

Основна література

1. Місцеві бюджети 2025: особливості, пріоритети, перспективи [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://u-lead.org.ua/news/582>
2. Соціальне бюджетування [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/topics/соціальне-бюджетування>
3. Бюджет громади 2025: затверджено принципи та пріоритети, за якими він буде формуватись [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.vmr.gov.ua/biudzhethromady-2025-zatverdzheno-pryntsyry-ta-priorytety-za-iakymy-vin-bude-formuvatys>
4. Богдан Т. Доходи державного бюджету як індикатор проблем у економіці країни. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/456858_dohodi_derzhavnogo_byudzhetu_yak.html
5. Державна казначейська служба України. Звітність про виконання бюджетів. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?>
6. Звіти про виконання місцевих бюджетів України. URL: <http://treasury.gov.ua/>
7. Цілі розвитку тисячоліття // ПРООН. URL: <http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/2015%20MDGs%20Ukraine>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бюджет 2025 року [Електронний ресурс]: Режим доступу: [www.https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770](https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770)
2. Бюджет 2024 року [Електронний ресурс]: Режим доступу: [www.https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698](https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698)

3. Офіційний сайт Верховної ради України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.rada.gov.ua/
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.treasury.gov.ua
5. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/ 3
8. Сайт «Децентралізація влади» [Електронний ресурс]: Режим доступу: decentralization.gov.ua/
9. Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545> 3
10. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.ibser.org.ua
11. – Режим доступу: http://oblrada.dp.ua/user/files/6_Posibnyk_Uchast_hromadskosti.pdf.
12. Наукова бібліотека. URL: <http://www.library.snu.edu.ua/>
13. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Викладач

Людмила ЮРЧИШЕНА

Погоджено:

Завідувач кафедри

Олена ЧАЛЬЦЕВА

Гарант освітньої програми

Олена ЧАЛЬЦЕВА

Рекомендовано рішенням кафедри політології та державного управління, протокол № 16 від «16» червня 2025 р.